

UNGDOMSUDDANNELSER 11. maj 2022

Mønsterbryderes veje i den almene sektor

Siden 2000 er det gået fremad med den sociale mobilitet i den almene sektor. I dag er det 55 procent af de unge med ufaglærte forældre fra den almene sektor, der har fået en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse som 25-årig. Det er cirka 4 procentpoint færre end blandt unge med ufaglærte forældre, der er vokset op i andre boligformer, men forskellen er indsnævret markant. I 2000 var forskellen mere end 20 procentpoint.

Kontakt

Chefanalytiker og projektchef

Mie Dalskov Pihl

📞 26 20 40 36

✉️ md@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

ANALYSE

Udarbejdet af

Mie Dalskov Pihl
*Chefanalytiker og
projektchef*

Marie Lund Andersen
Stud.polit.

Hovedkonklusioner

- Siden 2000 er forskellen i mønsterbryderandelen mellem den almene sektor og andre boligformer indsnævret betydeligt fra 21,2 procent til 3,6 procentpoint opgjort 1. januar 2021.
- 55 procent af de unge, der er vokset op med ufaglærte forældre fra den almene sektor, har fuldført mindst en ungdomsuddannelse som 25-årige, mens det gælder 59 procent af de unge med ufaglærte forældre har fået en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.
- Andelen af mønsterbrydere er steget siden midten af 00'erne, og det skyldes, at flere børn af ufaglærte med ikke-vestlig baggrund har fået en uddannelse.
- Sammenlignet med andre unge, der ikke har ufaglærte forældre, er der flere mønsterbrydere, der tager en erhvervsuddannelse. Det gælder uanset boligform.

Analysen er lavet i samarbejde med BL – Danmarks Almene Boliger

Mønsterbrydere i den almene sektor

AE har i samarbejde med BL undersøgt udviklingen i hvor mange børn af ufaglærte fra den almene sektor, der får en uddannelse og hvilke uddannelsesveje mønsterbryderne fra den almene sektor tager.

I analysen har vi undersøgt, hvor mange børn af ufaglærte, der har opnået en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse. Analysen tager udgangspunkt i 16-årige, og ser på deres højest fuldførte uddannelse som 25-årige. De unge er fordelt efter deres forældres uddannelsesbaggrund, og om de boede i en almen bolig som 16-årige.

Analysen er afgrænset til unge, der boede i Danmark som 16-årige, og som ligeledes boede i Danmark som 25-årige, og hvor der findes oplysninger om mindst én af forældrene. Datagrundlag og metoden er nærmere beskrevet i boks 1.

Blandt de 25-årige pr. 1 januar 2021 havde 57 procent eller knap 6 ud af 10 af de unge, der voksede op med ufaglærte forældre, fået en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse. Blandt de unge med ufaglærte forældre fra den almene sektor er andelen 55 procent, mens den for unge, der er vokset op i andre boligformer, er ca. 59 procent.

Ser vi på udviklingen siden 2000 er andelen af mønsterbrydere faldet frem til midten af 2010'erne. Herefter er andelen af mønsterbrydere steget frem til 2019, hvor niveauet har stabiliseret sig på de cirka 60 procent.

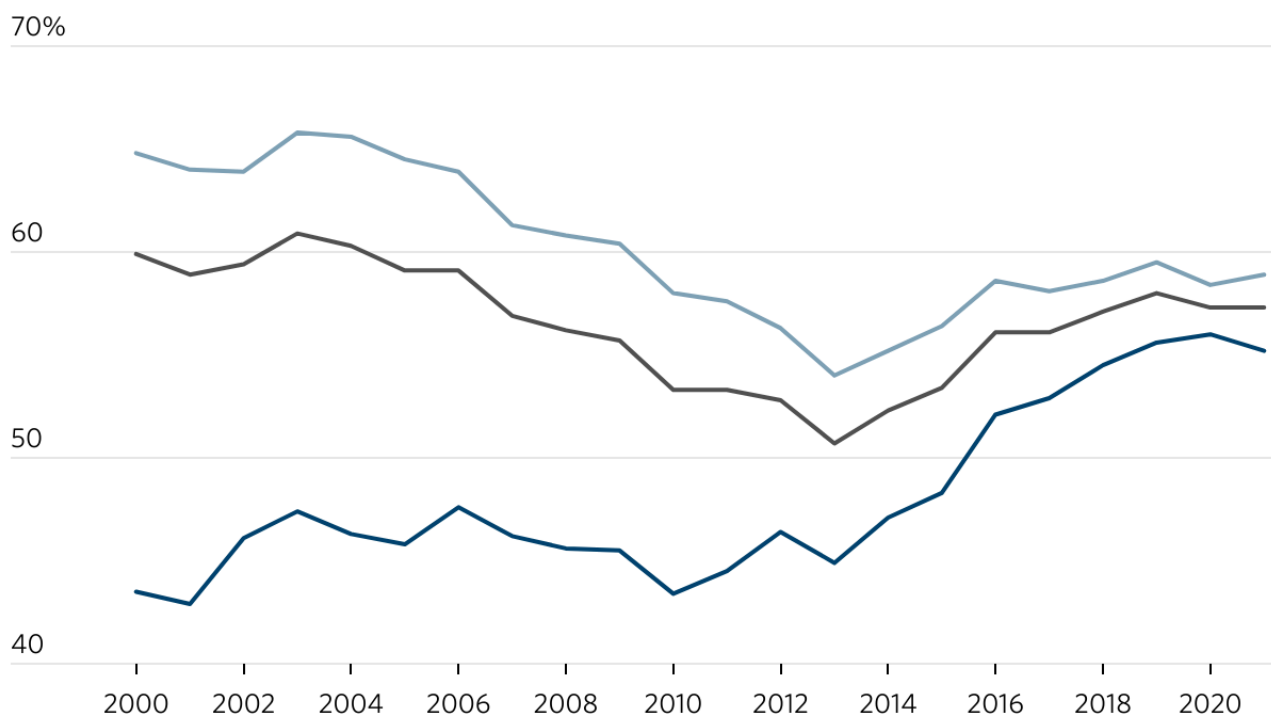
Siden årtusindeskiftet er forskellen i mønsterbryderandelen indsnævret, når man sammenligner børn af ufaglærte fra den almene sektor og andre boligformer, idet andelen af mønsterbrydere fra den almene sektor er steget med cirka 10 procentpoint siden 2013. I 2000 lå forskellen mellem andelen af mønsterbrydere mellem den almene sektor og andre boligformer på 21,2 procentpoint, mens den i 2021 lå på 3,6 procentpoint.

FIGUR 1

Børn af ufaglærte fra den almene sektor kommer med på uddannelsesvognen

Figuren viser andelen af 25-årige med ufaglærte forældre, der selv har fået en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, opdelt på boligform som 16-årig.

— Almen bolig — Andre boligformer — I alt

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Figur 2 viser antallet af børn med ufaglærte forældre opdelt på boligform. Antallet af børn med ufaglærte

forældre er faldet kraftigt siden 2000. Faldet er dog primært sket blandt unge fra andre boligformer end den almene sektor, hvilket betyder at den almene sektor i dag huser stort set lige så mange unge med ufaglærte forældre som før i tiden.

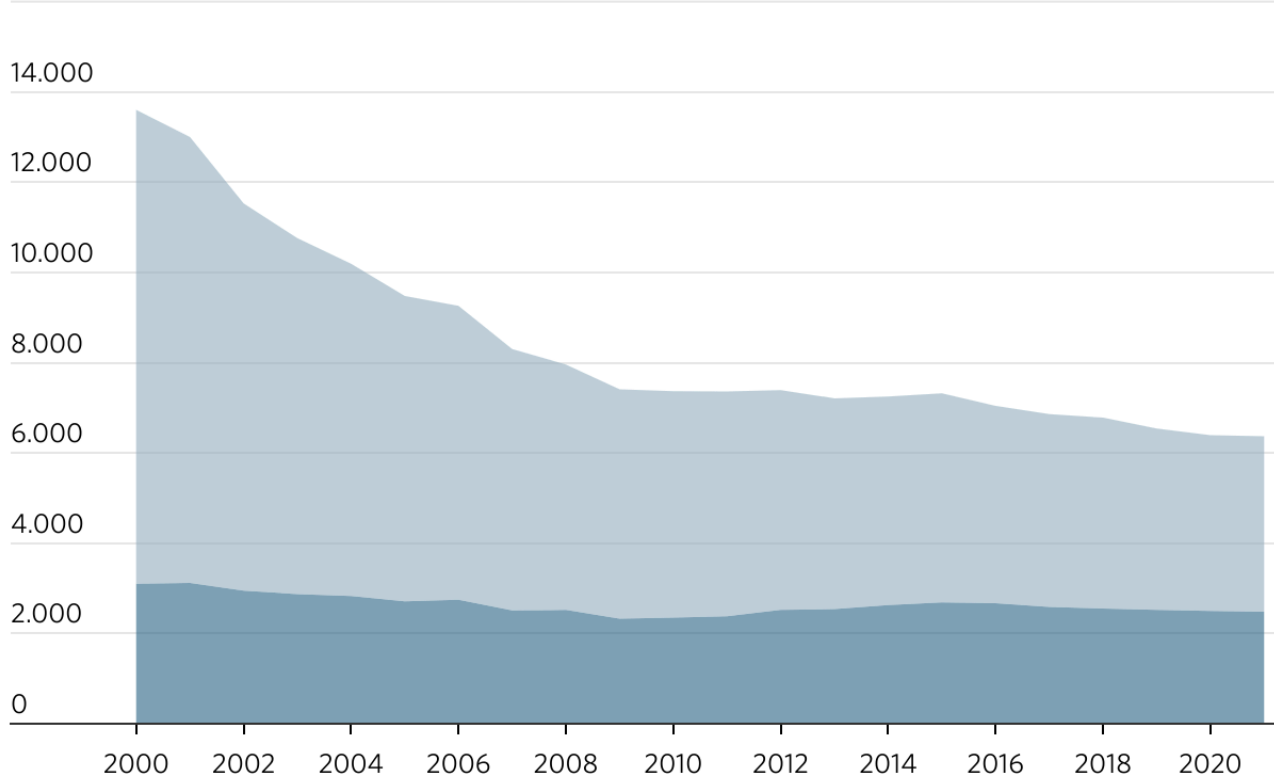
FIGUR 2

Antallet af unge med ufaglærte forældre er faldende

Figuren viser antallet af 25-årige med ufaglærte forældre, opdelt på boligform som 16-årig.

■ Almen bolig ■ Andre boligformer

16.000 personer

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Flere mønsterbrydere blandt ikke-vestlige unge

Dykker man længere ned i tallene, så viser det sig, at den positive udvikling i tallene primært skyldes, at flere børn af ufaglærte med ikke-vestlige baggrund får en uddannelse.

Blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere har en støt stigende andel unge med ufaglærte

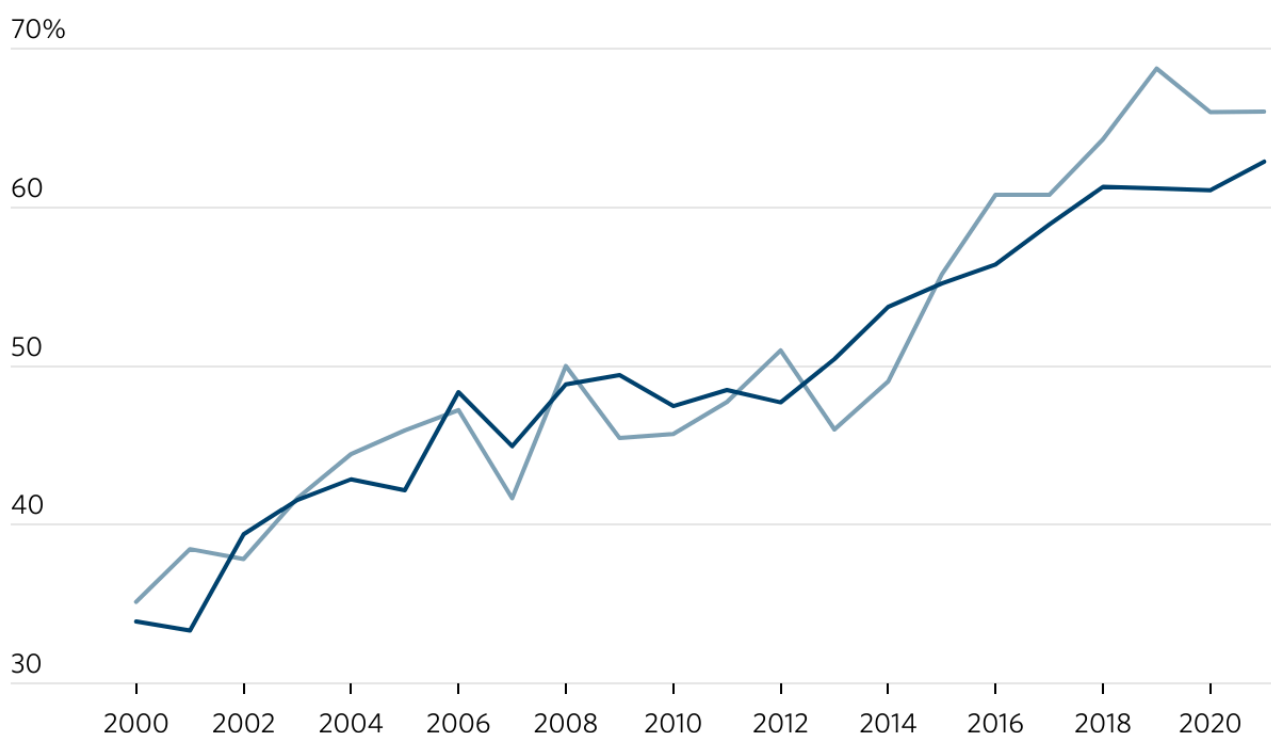
forældre fået en uddannelse. Udviklingen har længe været nogenlunde ens fordelt på boligform, men fra 2016 viser tallene, at andelen af mønsterbrydere er lidt større for ikke-vestlige unge fra andre boligformer end for unge fra den almene sektor. Det ses af figur 3.

FIGUR 3

Ikke-vestlige unge er med til at skabe flere mønsterbrydere

Figuren viser andelen af 25-årige med ikke-vestlig baggrund og ufaglærte forældre, der selv har fået en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, opdelt på boligform som 16-årig.

— Almen bolig — Andre boligformer

Anm.: Omfatter både indvandrere og efterkommere

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Blandt unge med dansk og anden vestlig herkomst, der er opvokset med ufaglærte forældre, er der stor forskel på andelen af mønsterbrydere alt efter boligform. Andelen af mønsterbrydere er lavest blandt de unge, der voksede op i en almen bolig. Forskellen i andelen af mønsterbrydere ligger på 10,6 procentpoint, når man ser på de 25-årige pr. 1. januar 2021, idet 47 procent af unge med ufaglærte forældre, der var opvokset i en almen bolig, havde fået en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, mens det blandt unge, der ikke var opvokset i en almen bolig, var 58 procent. Det fremgår af figur 4.

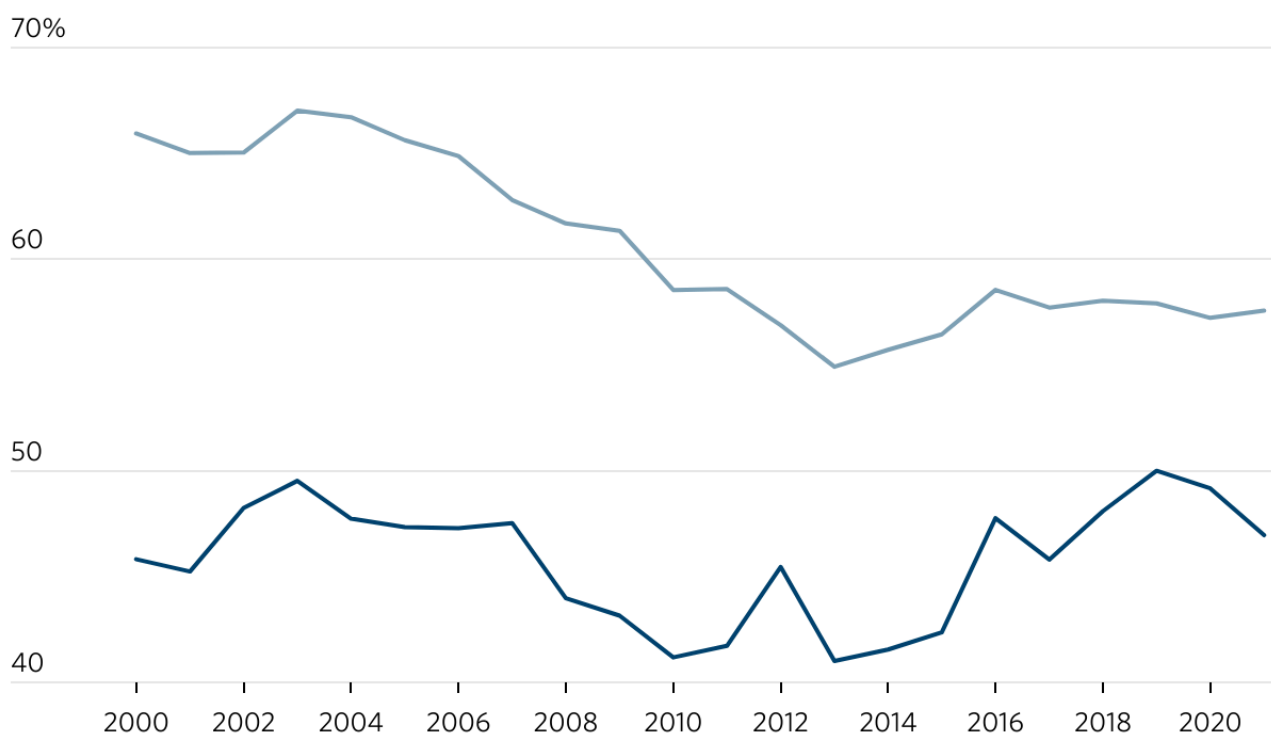
Andelen af mønsterbrydere blandt unge med vestlig baggrund har været faldende over tid, men faldet er sket uden for den almene sektor.

FIGUR 4

Blandt unge med vestlig baggrund går det ikke så stærkt

Figuren viser andelen af 25-årige med vestlig baggrund og ufaglærte forældre, der selv har fået en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, opdelt på boligform som 16-årig.

— Almen bolig — Andre boligformer

Anm.: Omfatter både indvandrere og efterkommere

Grafik: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

SOSU, HF og videregående uddannelser er mønsterbrydernes genvej i den almene sektor

I denne del har vi undersøgt, hvilke uddannelser mønsterbryderne har taget. Vi har opgjort de 25-åriges højeste fuldførte uddannelse efter niveau og udvalgte retninger således at vi kan se om der er forskel på uddannelsesvejen for mønsterbrydere fra den almene sektor og andre boligformer.

35 procent af mønsterbryderne fra den almene sektor har taget en erhvervsuddannelse, mens det gælder 47 procent af mønsterbryderne uden for den almene sektor. Relativt set er der altså flere mønsterbrydere i den almene sektor, der går gymnasievejen eller har fået en videregående uddannelse. Det gælder for mere end 6 ud af 10 mønsterbrydere, mens det gælder for 5 ud af 10 af mønsterbryderne uden for den almene sektor.

Tabel 1 viser en yderligere opdeling af højeste fuldførte uddannelse for de 25-årige mønsterbrydere opdelt på boligform.

TABEL

Mønsterbrydere fra den almene sektor vælger andre veje end andre mønsterbrydere

Tabellen viser højeste fuldførte uddannelse blandt 25-årige, der har fuldført mindst en ungdomsuddannelse og som har ufaglærte forældre. Opdelt på boligform som 16-årig. 2021.

	Almene sektor	Andre boligformer
Erhvervsuddannelserne, i alt	35,0%	47,4%
heraf omsorg, sundhed og pæd. (fx SOSU)	13,9%	8,8%
heraf handel og kontor	7,3%	10,5%
heraf STEM-uddannelser	10,2%	18,9%
heraf øvrig EUD	3,6%	9,2%
Gymnasiale uddannelser i alt	32,1%	28,1%
heraf STX	10,9%	10,5%
heraf HF	13,9%	11,0%
heraf øvrige gymnasiale uddannelser	7,3%	6,6%
Videregående uddannelser i alt	32,8%	24,6%
heraf videregående STEM-uddannelser	5,8%	4,4%
heraf øvrige videregående uddannelser	27,0%	20,2%
I alt	100,0%	100,0%

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata

Eksempelvis ses det at 14 procent af mønsterbryderne fra den almene sektor har en HF som højeste fuldførte uddannelse, mens det gælder ca. 11 procent af mønsterbryderne uden for den almene sektor.

Ser man på de unge, der har en videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, så viser tallene, at 33 procent af mønsterbryderne fra den almene sektor har en videregående uddannelse. For unge uden for den almene sektor er andelen ca. 25 procent. Der er altså flere mønsterbrydere fra den almene sektor, der får en videregående uddannelse når man ser på 25-årige.

Ser man på andelen, der har fået en videregående uddannelse inden for STEM-området, så er andelen 5,8 procent, hvilket er mere end de 4,4 procent blandt mønsterbrydere fra andre boligformer.

Man skal være opmærksom på at der vil være nogle 25-årige, der fortsat er i gang med en videregående uddannelse, og som derfor står med deres ungdomsuddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

Bilagstabel 1 viser den detaljerede fordeling af højeste fuldførte uddannelse i 2000 og 2010.

Bilagstabel 2 viser fordelingen for de overordnede uddannelsesgrupper for hhv. piger og drenge fordelt på boligform.

Bilag

BILAGSTABEL

Mønsterbrydere fordelt på højeste fuldførte uddannelse

Tabellen viser højeste fuldførte uddannelse blandt 25-årige, der har fuldført mindst en ungdomsuddannelse og som har ufaglærte forældre. Opdelt på boligform som 16-årig. 2000 og 2010.

	2000		2010	
	Almene sektor	Andre boligformer	Almene sektor	Andre boligformer
Erhvervsuddannelserne, i alt	65,2%	64,4%	58,8%	61,7%
heraf omsorg, sundhed og pæd. (fx SOSU)	8,1%	4,4%	15,7%	8,6%
heraf handel og kontor	24,4%	24,0%	16,7%	17,2%
heraf STEM-uddannelser	23,0%	24,9%	20,6%	25,5%
heraf øvrig EUD	8,9%	11,3%	6,9%	10,3%
Gymnasiale uddannelser i alt	25,2%	23,1%	25,5%	20,7%
heraf STX	8,9%	8,7%	8,8%	7,6%
heraf HF	7,4%	5,9%	7,8%	5,9%
heraf øvrige gymnasiale uddannelser	8,9%	8,5%	8,8%	7,6%
Videregående uddannelser i alt	9,6%	12,5%	15,7%	17,6%
heraf videregående STEM-uddannelser	3,0%	3,2%	2,0%	2,8%
heraf øvrige videregående uddannelser	6,7%	9,3%	13,7%	15,2%
I alt	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabell: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata

Boks 1. Sådan har vi gjort

I analysen har vi undersøgt højest fuldførte uddannelse blandt 25-årige fordelt efter forældrenes uddannelse, da de var 16 år.

Analysen omfatter kun 25-årige, der havde oplysninger om mindst en af forældrene, da de var 16 år. Det er desuden også et krav, at de 25-årige selv var en del af befolkningen det år de var 16 år. Populationsafgrænsningen betyder, at analysen omfatter 87 procent af de 25-årige i befolkningen 1. januar 2021.

Højeste fuldførte uddannelse er opgjort 1. oktober året før opgørelsestidspunktet. Det vil sige at for 2020 omfatter analysen 25-årige 1. januar 2020, og deres højeste fuldførte uddannelse er opgjort 1. oktober 2019. Uoplyst uddannelse samt uddannelser under hovedgruppen "15 forberedende uddannelser" som fx FGU eller STU er sidestillet med en grundskoleuddannelse. Universitetsbachelor og ph.d. er sidestillet med en LVU.

Oplysninger om boligforhold stammer fra BBR, og vedrører 1. januar i året, hvor den 25-årige var 16 år. Den almene sektor er identificeret ved at ejerforhold for folkeregisteradressen skal være et alment boligselskab.

STEM-uddannelser er defineret som uddannelser, hvis fagområde, jf. DST's nomenklatur, ligger indenfor nedenstående områder. Det følger definitionen fra DST-analysen "STEM-studerende næsten fordoblet på ti år" samt analysen "To ud af tre i STEM-arbejdsstyrken er faglærte" fra Danske Regioner, 2018.

"45 Naturvidenskab"

"50 Informations- og kommunikationsteknologi"

"55 Teknik, teknologi og industriel produktion"

"57 Mekanik, jern og metal"

"58 Bygge- og anlægsteknik"

Alle tal er afrundet til nærmeste 10'er og procenter er beregnet på baggrund heraf.